

delu ter se oba izrazila „zeló pohvalno bodi si gledé tvarine, bodi si gledé oblike in primerne obdelave. Kolikor je poročevalec do zdaj knjige prebral in pregledal zadnja poglavja ter primerjal s Schüchom, na katerem sloni delo, mora z radostnim srcem spoznati, da je gosp. profesor svoj neprelahki nalog v primerno kratkem času izvrstno začel zvrševati. Kakov napredek med onimi „spiski v sešitkih“, med Rozmanovo natisneno „Katehetiko“, ki so se pred leti rabili, in med tem „Pastirstvom“. Iz vsega je razvidno, da je g. pisatelj vestno in temeljito proučaval, in kar je za dobro, koristno, rabljivo spoznal, to je predložil kot tečno hrano. Poprejšnje pleve so ločene od jedrnatega zrnja. Vse je slovenskemu mišljenju, duhu, jeziku primerno prikrojeno, da se more imenovati samostojno, domače, naše delo.

Terminologični izrazi utegnejo splošno obveljati, saj se večinoma strinjajo s Cigaletovo terminologijo. Bodoči pisatelj slovenske poetike in pedagogike bo našel v ti homiletiki in katehetiki dokaj porabnega gradiva. (Le nekaj izrazov je čudno zasuknenih, n. pr. vladija = pastir vodnik (sacer dux), pri pomočkih poočitovanja se ne ujema povse z Janežičevimi izrazi, n. pr. v Cvetniku. Metaforo imenuje „prenos“, Jan. „prenosba“.) Posebno hvale vredno je, da se g. pisatelj ozira na vse slovenske tvarine in knjige pri dotičnih oddelkih; samó želeli bi bilo, da bi navedel vselej popolni naslov knjig ali tvarin (s stranjo), kakor je to v znanstvenih knjigah navadno; saj tudi Schüch cituje avtorje bolj natančno, ker s tem se čitatelju polajša iskanje dotične tvarine. Veseli nas, da navaja tudi nekaj hrvatskih piscev. Vrednost in rabljivost knjige bi bila še večja, da bi se gledé razmer ozirala tudi na druge vladikovine, ker je namenjena slovenski duhovščini. Se ve, da stoji veliko truda iskati si dotične predpise in odloke, vendar v liturgiki bi bilo to zeló koristno; nádejemo se, da vsaj obrednikov vseh slovenskih škofij ne bo prezrl vestni g. pisatelj. Potem bomo (vsaj po nekoliko) zvedeli, kaka razlika je samó v ilirski metropoliji gledé obredov. — Popir in tisk sta jako lična, cena za znanstveno knjigo zeló skromna, manjša, kakor za enake nemške, ki imajo na tisoče iztisov. Noben slovenski duhovnik naj si je ne zamudi naročiti. Ako dobimo enake knjige še za druge bogoslovne tvarine, ki se bodo po ti zdaj že lože pisale, biti sme mali naš narod ponosen na slovstvo svoje.

3. Duhovno Pastirstvo. Drugi del. Splošna liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša. Slovenskim bogoslovcem in mašnikom spisal Anton Zupančič, profesor pastirstva na Ljubljanskem bogoslovnem učilišču. Z dovoljenjem prečastitega knezoškofijstva. V Ljubljani. Založil pisatelj. — Prodaja „Katoliška Bukvarna“. 1884. Vel. 8°, str. 281—504. Cena 95 novč., po pošti še 10 kr. —

To je nadaljevanje prezasluznega dela, o katerem smo govorili zgoraj. Tudi v tem delu je avtor rabil najnovejše vire ter se povsod oziral na naše razmere; žal, da ni še v svoj krog privzel navad iz drugih škofij slovenske (= ilirske) metropolije, kar bi cenó in rabnost te knjige še poviševalo. V kratkem času nekaj mesecev je marljivi pisatelj podal že drugo knjigo, kar naj vzpodbuja stan, kateremu je namenjena, da jo pridno naroča in čita, da g. pisatelj, ki je ob enem tudi založnik, vsaj gmotne izgube ne bo imel. Pr. kritiko v 12. zv. „Duh. Pastirja“. (Dalje.)

Archiv für slavische Philologie (knjiga VIII, zv. 1) priobčuje te razprave: J. Perwolf: slavische Völkernamen; — K. Lugebil in V. Jagič: zur Frage über zweitheilige und einheitliche Sätze; — J. Lečijevski: die Sprache des polnischen Theiles des Florianer Psalters, II. Formenlehre; — Const. Jireček: der Ursprung des Namens Rupis in der Rhodope; conventionelle Geheimsprachen auf der Balkanhalbinsel; — J. Baudouin de Courtenay: Sprachproben des Dia-

lektes von Cirkno, kjer poleg glasniških opazek priobčnuje tudi devet narodnih pri-povedek v cerkljanskem narečji. — Napósled obseza ta zvezek še prezanimiva knji-ževna poročila o raznovrstnih slovanskih knjigah in tudi o nekaterih slovenskih spisih, tako n. pr. o razpravah, katere je l. 1881—83. g. pater Stanislav Škrabec priobčil na platnicah „Cvetja z vrtov sv. Frančiška“; o D. Nemaničevi razpravi „Čakavisch-kroatische Studien“, o Marnovem „Jezičniku“ in zlasti o zadnjih treh zvezkih letopisa Matice Slovenske, kjer posebno pohvalno omenja Erjavčeve „potne torbe“ in Rutarjevih spisov.

Matica Hrvatska je imela 16. novembra 1884 občni svoj zbor, na katerem je odbor polagal račun o svojem delovanji za leto 1883. Kakor smo že v 7. štef. „Ljublj. Zvona“ poročali, dobili so hrvatski matičarji za leto 1883. sedmero pre-lepkih knjig, katere vse skupaj štejejo celih trideset pol več od knjig za leto 1882, tiskalo pa se je vseh knjig ravno 46.000 iztisov. Število udov je do občnega zbora naraslo za tri sto, tako, da jih je zdaj 5850, kolikor jih še nikdar ni bilo. Matičinih dohodkov za leto 1883. bilo je 23.002 gld. 37 nov., od katerih se je 20.433 gld. 81 nov. potrosilo, 2318 gld. vložilo v glavnico, a 250 gld. 56 nov. ostalo je na račun za leto 1884. Med dohodki čitamo 2.000 gld. vladne podpore, a 516 gld. 71 nov. od knjig, ki so jih knjigarji razprodali. Nagrade pisateljem je izplačala Matica 4035 gld. 43 nov. in to nekoliko od svojih letnih dohodkov, nekoliko iz posebnih ustanov, s katerimi ona gospodari. Dolgá, ki ga ne more izterjati, zbrisa-sala je Matica za 111 gld. Vsa temeljna glavnica hrvatske Matice s tremi ustano-vami za podpiranje pisateljev znaša 76.554 gld. 72 nov. Razven navadnih knjig zalaga hrvatska Matica tudi takšne, ki ne bi našle založnika. Tako je izdala doslé tri zvezke „Prevodov lat. i grčkih klasikov“, na katere je potrosila 4.141 gld. 45 nov. Akoprem se takšne knjige slabo prodajajo, skupila je Matica za nje vendar že toliko, da je poravnala vse stroške, a še ji je ostalo 220 gld. 50 nov., ki se čuvajo za izdavanje novih prevodov. V ta namen ima v rokopisu za tisk priprav-ljen prevod „Herodotove historije“ in nekoliko „Izbranih Ciceronovih govorov“. Ma-tičarji dobivajo te knjige po znižani ceni. Ravno tako je Matica založila prvi zvezek „Hrvatskih skladeb“ Zajčevih v 2000 iztisih, katerih je v teku ednega leta razpro-dala toliko, da je poravnala vse stroške in še ji je ostalo tisoč iztisov. Za novce, ki jih bo za te iztise skupila, izdala bo potem nov zvezek „Skladeb“. Naj omenimo še to, da je Matici poverjena mala glavnica, da z njenimi obrestimi vsako leto na Vernih duš dan razsvetljuje grob pesnika Preradovića, in da ona čuva novce, ki se nabirajo za spominek Avgusta Šenoa. Nabranih je doslé 1.494 gld. 5 nov. Če se ozremo nazaj na zadnjih sedem let, odkar se je hrvatska Matica preustrojila, vidimo prelep vspeh, kajti v teh letih je Matica potrosila čez sto tisoč goldinarjev, izdala 51 knjig, katerih je med narod razposlala v več nego dve sto tisoč iztisih, in še je za društveno glavnico prigospodarila nad trideset tisoč goldinarjev.

Za leto 1884. bo izdala Matica zopet sedmero knjig, in sicer: Tretji zvezek občne zgodovine „Poviest rimsku do careva“, ki jo je iz francoskega od Duruy-a preložil dr. Tomić; prvi zvezek prelepe in bogato s slikami olepšane „Botanike“, katero bosta v treh zvezkih spisala dr. Jiruš in dr. Kišpatič; prav zanimiv in izviren popis potovanja po Sredozemskem morji pod imenom „Slike iz pomorskoga života“ od Carića, ki piše za Matico tudi že „Potovanje po Atlantskem oceanu“. Od zabavnih knjig dobili bodo matičarji: drugi zvezek „Še-noinih sabranih pripovedi“; izvirni roman iz požeškega življenja l. 1740. pod imenom „Vicešpanova hči“ od E. Tomića; izvirno ljudsko dramo „Šo-